

El líder de la Plataforma Ciutadana, Donald Tusk, celebra la victòria a les eleccions legislatives poloneses, a la seu del partit, a Varsòvia, el 21 d'octubre proppassat.

Guanya la Polònia jove

Donald Tusk és la gran esperança de Polònia. El líder de la liberal Plataforma Ciutadana, guanyador de les eleccions legislatives poloneses, ha mostrat una gran capacitat per mobilitzar els ciutadans sense estridències. Però la cosa més important és la seva voluntat d'arreglar la relació amb la Unió Europea i amb Rússia.

La victòria de Donald Tusk a les eleccions legislatives del 21 d'octubre a Polònia ha desfermat molta eufòria, perquè teòricament posa fi a l'era dels bessons Kaczynski. Però la veritat és que ara Tusk té el repte de la cohabitació amb un Kaczynski i mig; és a dir, amb Lech a la presidència del país i amb

el seu germà, Jaroslaw, a l'oposició. S'havia dit de Donald Tusk que de tan conciliador com és resulta fins i tot avorrit; que no té carisma, que és una mena de bon noi, sense caràcter; que cauria davant Jaroslaw a les eleccions legislatives passades, de la mateixa manera que va caure davant Lech, a les presidencials de fa dos anys. Ara,

el primer ministre Kaczynski, derrotat, pronostica que Tusk serà el noi dels encàrrecs d'Angela Merkel, la cancellera alemanya, a qui el primer ministre ha combatut durant els dos anys de govern, però que mai no ha pogut treure de polleguera, perquè precisament en això rau la sobirania de la cap del govern alemany: en la sang freda i l'habilitat d'imposar-se des de la seva teòrica posició de *carisma zero*.

Aquest és un dels punts que Tusk comparteix amb Merkel, si més no la Merkel de fa un parell d'anys, quan va arribar al càrrec: s'ha guanyat el lloc al poder a còpia de perseverança, gairebé obstinació, i després d'imposar-se a un contrincant aparentment més poderós i de missatge més immediat i atractiu per al poble. Merkel va guanyar la batalla el 2005 a un Gerhard Schröder afeblit per unes reformes socials impopulars, especialment entre els seus electors socialdemòcrates. Tusk ha vençut un Jaroslaw Kaczynski que havia errat a l'hora de calcular fins a quin punt el poble polonès el seguiria en la croada moralitzadora i

contra tots, fins i tot la Unió Europea. No es pot comparar un Schroder amb un Kaczynski, però sí que hi ha un cert paral·lelisme entre la cursa al poder de Tusk i la de Merkel, que el polític socialdemòcrata va menysprear com un rival aparentment fàcil de derrotar.

Un Kaczynski menys. El primer dels bessons polonesos ha caigut, però encara en queda un altre a la presidència. Ara Tusk haurà de demostrar que no tan sols és capaç de guanyar el repte d'un debat televisiu —com aquell en què s'encarà a Jaroslaw, al final de campanya, quan, segons els analistes, va capgirar al marcador preelectoral. Tusk té la feina de consolidar la posició tot i un enemic declarat que ocupa el primer càrrec institucional del país, amb poders molt més amplis que el d'alguns altres països —com Alemanya mateix—, on el president té senzillament una funció representativa. Lech Kaczynski continuarà a la presidència, si no hi ha sorpreses, fins el 2010. I, a més, ningú no es pot creure que el germà Jaroslaw es quedarà quiet, amb el 32% i escaig que va obtenir a les eleccions, 9 punts més avall que Tusk.

El primer que s'ha proposat de fer Tusk es arreglar les coses amb Moscou i amb Brussel·les, cosa que, com tot polonès sap, vol dir també deixar de barallar-se amb el veí, Berlín. La setmana passada, tan bon punt la comissió electoral confirmà els resultats i la seva victòria de 9 punts sobre el partit Llei i Justícia (PiS) dels Kaczynski, Tusk va declarar des de Gdansk, la seva ciutat i la del mític Solidarnosc, que les prioritats en política exterior serien millorar les relacions amb la UE i amb Rússia. És a dir, desfer l'embolic que ha armat Jaroslaw, que, des de Varsòvia, va respondre que Tusk seria el "noi dels encàrrecs" de Merkel.

Per arreglar les coses amb la UE ho té relativament fàcil, perquè a Brussel·les hi trobarà interlocutors que l'esperen amb els braços oberts. El fet que, a més, arribi al poder justament després d'haver-se tancat, bé o malament, l'acord pel Tractat Europeu, encara ho facilita més tot plegat. L'adéu que Europa vol donar a l'era Kaczynski s'escau amb la fi d'unes negociacions dificultades precisament pels bessons.

Arreglar les coses amb Rússia serà una mica més difícil, perquè al mig hi ha el bloqueig que ha imposat Varsòvia a un nou acord de cooperació entre Moscou i la Unió Europea, precisament com a resposta al maltractament comercial i polític que Polònia rep del seu antic patró rus. Tusk és conciliador, però aquí haurà de menester alguna cosa més que bona voluntat i somriure, perquè el maltractament no és pas cap paranoia dels Kaczynski, sinó un fet palès, i les diferències bilaterals són més que merament anecdòtiques. Les contrapartides que el nou líder liberal polonès pot obtenir de Moscou són molt menys vistoses que no les de la Unió Europea.

Amb Berlín, si tot va com ha d'anar, la conciliació arribarà amb la primera trobada entre Tusk i Merkel, dos polítics amb idèntica voluntat d'entesa i, a més, sense problemes de comu-

nicació, perquè el nou líder polonès parla alemany. La cancellera ja l'ha convidat i ara només cal trobar un forat a l'agenda de tots dos que faciliti aquesta primera fotografia del nou i harmònic veïnatge.

Aquesta pot ser la seva primera victòria d'etapa o la condemna, a llarg termini. Tusk no pot fer només el paper de bon jan, somriure ací i allà, si no vol que l'empaiti contínuament el malnom de "noi dels encàrrecs" de Merkel. La nova Polònia, la d'avui, ha demostrat que està farta de les estridències dels Kaczynski, però l'electorat és canviant. La cohabitació és perillosa, més encara en allò que s'anomena una *democràcia jove*. Polònia ja no és a les mans dels bessons, però queda la Polònia del Kaczynski i mig.

Gemma C. Serra
Berlín

De perdedor a guanyador

Donald Tusk, nascut a Gdansk l'abril de 1957, és historiador i es va formar a l'escola política del sindicat Solidarnosc i de l'anticomunisme, igual que els bessons Kaczynski. Tanmateix, té un tret que l'en diferencia prou: evita la crispació i defuig els populismes, malgrat que se li recorden alguns punts de mal humor o d'agressivitat dels seus temps de futbolista. Alt, ros, de somriure amable, Tusk té aspecte de polític tret d'un catàleg, com a personatge als antípodes dels bessons. Fins fa una setmana, era considerat l'etern perdedor polític. Des de la fundació de la Plataforma Ciutadana l'any 2001, Tusk no havia aconseguit cap dels seus objectius i hom li recordava contínuament la derrota de dos anys enrere, quan el populista Lech Kaczynski va esdevenir president del país, primer pas en la cursa dels bessons fins al doble lideratge de Polònia.

Malgrat aquests precedents, o precisament gràcies a això, ha sabut atreure l'elector jove, amb un tarannà pragmàtic i la perspectiva de fer de Polònia una mena de soci afavorit pels recursos de la UE, com ho van ser un dia alguns altres nouvinguts al club europeu. Això no s'aconseguirà amb la política de confrontació permanent, ha explicat, i així ho ha entès també el polonès d'avui, que ja no es deixa arrossegar per la croada moralitzadora i ultracatólica dels bessons Kaczynski o dels qui van ser els seus socis de govern. Els recalitrants Lliga de les Famílies Poloneses i Autodefensa, protagonistes dels principals escàndols de corrupció durant els dos anys de govern dels bessons, han quedat fora del Parlament, una dada a tenir en compte, gairebé tan il·lustrativa com la derrota de Jaroslaw.

Tusk no és ni comunista ni un catòlic *de galeria*, en un país on fins ara els líders polítics de primera fila s'han decantat per l'una característica o per l'altra. Tampoc no pretén combatre ni l'una línia ni l'altra, sinó que se situa en la via de la conciliació. Aquest és el seu punt fort i el que l'ha convertit en el catalitzador d'una Polònia que s'ha cansat de fer el paper de soci de la Unió Europea estrident, descontent i una mica patètic, com han estat els bessons, especialment Jaroslaw, el *dolent* dels dos germans, segons diuen els qui saben distingir-los i no els consideren tan intercanviables.